

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 506 sahifa,
2-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekistonning mintaqaviy va global geosiyosiy pozitsiyasi: milliy o'zlik va media reprezentatsiya tahlili	16
Salim Doniyorov	
Axborot kommunikatsiya texnologiyalari vositasida o'quvchilarning adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirish	21
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich, Xoldarova Gulchehra Tajibayevna	
Adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirishda elektron darsliklar va multimedia vositalaridan foydalanish.....	26
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich	
Ta'limdagi hurfikrlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	29
Yunusov Dilshod Raxmatovich	
Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuv asosida o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	32
Aliqulova Habiba Bahranovna	
Ayollar boksida jismoniy tayyorgarlikning yosh qizlar salomatligiga ta'siri	36
Majidov Ruslan Rustam o'g'li, Komilova Ismigul O'ktamjon qizi	
Talaba-yoshlarda internet risklarning oldini olishning pedagogik modeli	41
Muradova Maftuna Komilovna, Mamadaliyeva Umida Isroiljonovna	
Диагностика креативности студентов педагогических вузов в процессе изучения специальных дисциплин.....	44
Уразова Марина Батыровна, Соибова Толифа Дилмуродовна	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetentlikni shakllantirishning metodik xususiyatlari.....	49
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Mariya Montessori ta'limida bolalarning mustaqilligini va ijodiy faoliyatini rivojlantirishning pedagogik-didaktik shart-sharoitlari.....	53
Asqarova Ma'mura Sadriddinovna	
O'spirinlik yoshida namoyon bo'ladigan agressiv xulqning psixologik xususiyati	59
Atajanova Xurjon Pirnazar qizi	
O'zbekiston jurnalistikasining rivojlanishida jadidlarning o'rni: jurnalistikada yangi trend	64
Murtozayeva Nigora Murtoza qizi	
Virtual ta'lim texnologiyasining ta'lim jarayonini takomillashtirishdagi ahamiyati.....	67
Muxsiyeva Aziza Shamsitdinovna	
Kelajakdagi o'qituvchilarning pedagogik kreativligini ta'limiy o'yinlar orqali rivojlantirish yo'llari	69
N. A. Musayeva	
Talabalarda lisoniy tafakkurni shakllantirishga psixolingvistik yondashuvning didaktik tamoyillari	76
Odiljonova Kamola Abduvosit qizi	
Strategies for Overcoming Difficulties in Using Authentic Materials in English Language Teaching	81
Qosimov Jaloliddin Abduvali o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik imkoniyatlari	84
Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna	
Inspektor-psixologlarda ijtimoiy-psixologik kompetentlikning kasbiy faoliyatdagi ahamiyati	87
Raxmanova Dilnoza Farmanovna	
Qo'ng'iro't tumani toponimlarining leksik-semantik va genetik xususiyatlari	90
Shamshaddinova Saodat Saparbayevna	
Variativ yondashuv asosida 5–9-sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishning didaktik modeli va metodik ta'minoti	93
Shamuratov Asqar Abdullayevich	

The Structural Composition and Developmental Stages of Critical Thinking Skills.....	98
<i>Shuxratjon Ismoiljonov Boymirza o'g'li</i>	
Yosh rahbar kadrlarni lavozimlarga tayinlashning psixologik xususiyatlari.....	106
<i>Sobitov Otabek</i>	
O'zbekistonda erta turmush qurish masalasi va uning psixologik tahlillari.....	111
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Adaptiv sportning inklyuziv ta'lim tizimida alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan o'quvchilarning jismoniy va funksional rivojlanishidagi ahamiyati.....	114
<i>Xasanova Sarvinov To'liqinjon qizi</i>	
Yosh futbolchilarda texnik mahoratni rivojlantirishda differentsiallashgan mashg'ulotlar modelini qo'llash samaradorligi	118
<i>Zayniddinov Tojiddin Baxriddinovich</i>	
Фразеологизмы как носители культуры: проблемы перевода и методы обучения	123
<i>Хамидова Гулноза Турсунбой кизи</i>	
Talabalarni kreativ yondashuv asosida tarbiyaviy–innovatsion faoliyatga tayyorlash jarayonlari.....	127
<i>Adizova G. M.</i>	
Iqtidorli bolalarni psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash	131
<i>Ismoilova Adolat Anvarovna</i>	
STEAM – ta'lim texnologiyasi asosida o'quvchilarning fazoviy tasavvurlarini rivojlantirish metodikasi	134
<i>So'fiboyeva Gulchehra Mamurjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalar va kompetentlikni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	138
<i>Fayzullayeva Xovoxon Xayrullo qizi</i>	
Inklyuziv ta'limga muhtoj bolalar bilan ishlashda tarbiyachining roli.....	142
<i>Mansurova Lobar Luqmon qizi, Boqiyeva E'zoza Mashrab qizi</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalarni ta'lim-tarbiyalashning ilmiy-pedagogik asoslari.....	146
<i>Tojiboyeva Osiyoxon Alisher qizi</i>	
Xalqaro ta'lim tashkilotlari faoliyatining nazariy asoslari.....	150
<i>Abdusamadova Aziza Kamoliddin qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ijtimoiy texnologiyalar asosida ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimi sifatida.....	153
<i>Shanazarov Otabek</i>	
Maktabgacha ta'limda STEAM yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari	158
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Matematika ta'limida modellashtirishning psixologik va metodik asoslari: disum loyihasi tahlili.....	161
<i>Xaydarov Xurshid Ismatovich</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda gandbolchilarning tezkorligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	166
<i>Ismatullayeva Zuhra Rustam qizi</i>	
Osiyo xalq o'yinlari asosida jismoniy tarbiya jarayonini samarali tashkil etishning pedagogik shartlari	170
<i>Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda klasterli ta'lim muhitining imkoniyatlari.....	173
<i>Abduraxmanov M. B.</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tanqidiy fikrlash.....	178
<i>Chinaliyeva Ayjamal Baxitjanovna</i>	
Talabalarda raqamli ta'lim madaniyatini rivojlantirish.....	181
<i>Eshqurbonova Nafisa Bahodir qizi</i>	
Blended Educational Technologies in Higher Education: A Systematic Analysis of Foreign Research.....	183
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Voyaga yetmaganlarda deviant xulq shakllanishida ijtimoiy-psixologik omillarning roli.....	188
<i>Galdiyeva Mehribon Durdiyevna, Saydazimov Alisher Nurali o'g'li</i>	

Boshlang'ich tayyorlov guruhida ulotqirish texnikasi elementlarini o'rgatish samaradorligi.....	191
<i>Hayitmurodova Nasiba Abdusalimovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tarbiya fanini o'qitishning metodik tayyorgarligini takomillashtirish zaruriyati.....	197
<i>Inoyatova Zulfiya Xamdammovna</i>	
Talabalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etishning metodologik asoslari.....	199
<i>Karimova Madinabonu Dilshodbek qizi</i>	
Kompetentligini baholash mezonlari va indikatorlarini ishlab chiqish	203
<i>Kayumov Oybek Achilovich</i>	
Kasbiy refleksiya asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini rivojlantirish.....	209
<i>Miraxmedova Mubina Mirxalil qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq ko'nikmalarini rivojlantirish.....	211
<i>Nisanbayeva Akmaral Kaldibayevna</i>	
Maxsus ta'lim dasturlari orqali iqtidorli talabalarining ijodiy salohiyatini rivojlantirish	214
<i>Rayimova Shahlo Sobirjon qizi</i>	
STEAM ta'limida ijtimoiy intellektni rivojlantirish metodlari	217
<i>Toshev Elbek Choriyevich</i>	
Innovatsion texnologiyalar va ularning tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash tizimidagi roli.....	223
<i>Usmanov Botir Allaberdievich</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyasini rivojlantirishda volontyorlik faoliyatining ahamiyati.....	227
<i>Xalilova Dilnoza Furkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda robototexnikaning ahamiyati va o'rni	230
<i>Xodiyeva Dilrabo Pirimovna</i>	
Working With Visual AIDS in Teaching English in Primary Education	233
<i>Yunusova Nodira Akhmadjanovna</i>	
Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari	237
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	
The Psychological Impact of Social Media on Youth	242
<i>Dilfuza Qarshiboyeva</i>	
Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi	246
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna</i>	
Dizartriyali bolalar monologik nutqini innovatsion texnologiyalar orqali rivojlantirish.....	250
<i>Pardayeva Muxlisa</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishida bilish jarayonlarning ahamiyati.....	257
<i>Xaydarova Umidaxon Baxromjon qizi</i>	
Enhancing the Professional Competence of English Language Teachers.....	259
<i>Karimova Dilshoda Sodiqjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda montessori metodi bo'yicha sezgir davrlar	264
<i>Tojiakhmedova Maftuna Umarjon qizi</i>	
"Personal learning assistant" vositalari asosida bo'lajak pedagoglarni tayyorlash tizimidagi zamonaviy tendensiyalar tahlili.....	268
<i>Muradova Maftuna Komilovna, Turobova Ro'zoy Bekmurotovna, Xayrullayev Mo'minbek Anvar o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida adabiy-nutqiy kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	272
<i>Ravshanova Dildora Sagdullayevna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining mohiyati va tarkibiy tuzilmasi.....	279
<i>Temurov Sobirjon Yo'ldoshevich</i>	
Zamonaviy ta'lim menejmentida innovatsion yondashuvlarning ahamiyati (boshlang'ich ta'lim misolida) ..	283
<i>Pardaboyev Doston</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligida qadriyatlar tarbiyasining amaliy asoslari	286
<i>Xaydarova Mavluda Mo'yidinjon qizi</i>	

Zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari integratsiyasi asosida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish bosqichlari va samarali shakllari.....	292
<i>G'oziyeva Mohlaroyim Qodirxon qizi</i>	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarning (aqliy nuqson) ovqatlanish tartibi	295
<i>Sh. M. Ro'ziyeva</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishda geymifikatsiya o'yini orqali samarali tashkil etish	299
<i>Mergenbaeva Asiya Erkebaevna</i>	
Musiqqa o'qituvchisining pedagogik muloqatining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	304
<i>S. M. Raxmonberdiyeva</i>	
Ijtimoiy-maishiy hayotga yo'naltirish darslarida zaif eshituvchi o'quvchilarning nutqini rivojlantirish	307
<i>Abdulxamidova Gulnoza</i>	
Ispaniya davlati ijtimoiy hayoti, madaniyati va o'ziga xos ta'lim tizimi	311
<i>Umarova Malika Xisabidinovna, Sabirova Nodira Ibrohimovna</i>	
Ertaklardagi so'zlardan foydalangan holda nutqi rivojlanmagan bolalarda muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish metodologiyasi	316
<i>G'opporova Mahliyoxonim</i>	
Tarbiya fanida hadislar va milliy qadriyatlarni integratsiya qilishning pedagogik imkoniyatlari	319
<i>Axmedov Boburjon Vasikovich</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'lim tizimida o'quv-biluv kompetensiyalarini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari	324
<i>Mirzayev Shavkat Turdibayevich</i>	
Mustaqil ta'lim olish faoliyati tushunchasining pedagogik mohiyati va tarkibiy tuzilmasi (fizika fani bo'yicha).....	328
<i>Esanmurodov Otamurod Boboqand o'g'li</i>	
Oliy ta'limda immersiv yondashuvning mohiyati.....	333
<i>Muradova Maftuna Komilovna, Jontemirova Nozima Abdijabbor qizi</i>	
Yengil atletika mashg'ulotlari tizimida sportchilarning psixologik tayyorgarligini shakllantirish va rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari.....	337
<i>Yigitaliyev A. F.</i>	
Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasida o'quvchilarning harakat faolligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari.....	343
<i>D. R. Abdusalomov</i>	
Futbolchilarni tayyorlash jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi...	348
<i>Mirbabayev Muzaffar Ismatillayevich</i>	
Empirik tushunchalar va ularning hospital pedagogikadagi pedagogik-psixologik roli	353
<i>Sapayeva Mavluda Shanazarovna</i>	
Ayollarga nisbatan zo'ravonlikka qarshi kurash va huquqiy himoya.....	357
<i>Ibragimova Feruza Bahodirxonovna</i>	
Integrativ yondashuv asosida kongruentlik kompetensiyasini shakllantirishga ta'sir etuvchi omillar.....	362
<i>Kamalova Dilobar Tairovna</i>	
Og'ir atletikachilarning ko'p yillik tayyorgarlik jarayonini tashkil etish	366
<i>Raximov Farxod Maxmudovich</i>	
Haqiqiy materiallardan foydalangan holda o'qishni o'rgatish	370
<i>Axmedov Husen Uzairovich</i>	
Maktabgacha ta'limda innovatsion va fiziologik yondashuvlarning o'ziga xos xususiyatlari.....	376
<i>Ruziyeva Gulsara Temirqulovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida talaba-yoshlarning jismoniy tarbiyasi.....	380
<i>Nazarov Zokir Abdurahmonovich</i>	
Tafakkur va mantiqiy fikrlash bo'lajak pedagog shaxsining nutq madaniyati omili sifatida	383
<i>A. Sh. Jumayev</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarida turizm vositasida tolerantlikni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida.....	386
<i>Abdumannatova Aziza Abdumajit qizi</i>	

Zamonaviy didaktik vositalar asosida talabalarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	390
Asobayeva Noila Samatovna	
Axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatda qo'llash" fanidan amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarini samarali tashkil etish	395
Axmedova Zebixon Siddikovna	
Talaba shaxsini ma'naviy-axloqiy tarbiyalashga qo'yilgan pedagogik talablar	399
Boliyev Uchqun Ismatovich	
Translation of Phraseological Units in Mass Media Texts.....	402
Eshmurodova Ziyodaxon Urinbayevna	
Phraseologisms in Modern Russian: A Corpus-Based Analysis of Structural, Semantic, and Functional Dynamics	405
Farkhod Kholmatov	
Yosh sportchilarda sprinterlik qobiliyatlarini rivojlantirishda o'yin uslubidagi mashqlarning o'rni.....	413
G'oibov Yusufali Buxoraliyevich	
Imitatsion mashqlarni nutqni avtomatizatsiyalash jarayonida qo'llash metodikasi	417
G'aniyeva Muhabbat Lutfullayevna	
1879-1894-yillarda yevropa va aqshdagi asos soluvchi laboratoriyalar evolyutsiyasi orqali eksperimental psixologiya genezisining qiyosiy-tarixiy tahlili.....	420
Haydarov Farhod Ilnazarovich	
Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi	423
Islamova Dilfuza Dilshodovna	
Bolalarda gigiyeniya qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati	427
Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon	
Kasbiy refleksiya va portfolio metodining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	430
Ismoilova Adolat Anvarovna, Kamoliddinova Mahliyoixon Zohidjon qizi	
Практическая работа по развитию логического мышления учащихся начальных классов через дидактические игры	433
Отажонов Ж. М., Мамарасулова М. А.	
Umumta'lim maktablarida "tarbiya" fanini o'qitish jarayonida mavjud muammolar, ularning sabablari va takomillashtirish yo'llari.....	436
Mamirova Shaxnoza Xudoyqulovna	
Word Formation and Vocabulary Enrichment in Modern English and Uzbek Languages	440
Muminova Feruza Muratdjanovna	
Nodavlat ta'lim tashkilotlarining maktabgacha ta'lim tizimidagi o'rni va rivojlanish tendensiyalari	443
Muminova Nargiza Sabitdjanovna	
Shaxs taraqqiyotining turli bosqichlarida refleksiyaning rivojlanishi	447
N. I. Xalilova	
Bo'lajak o'qituvchilarda inklyuziv kompetensiyalarni rivojlantirishning pedagogik asoslari	450
Omanqulova Shohida Nematillo qizi	
Bo'lajak pedagoglarda gender madaniyatni shakllantirishda milliy qadriyatlar va zamonaviy yondashuvning uyg'unligi	455
O'tkirova Zuhraon Ahmedjanovna	
Developing Listening and Speaking Skills in Middle School	458
Rakhmonova Dilrabokhon Salokhiddin kizi	
Bolalarda gigiyena qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati	461
Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon	
Avlodlar nazariyalari haqidagi mulohazalarning nazariy tahlili: baby boomerlar, X, Y, Z avlodlari.....	464
Umarova Sitora Muxlisovna, Sharifova Mahtob Murodjonovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy kompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari	467
Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Sofoyeva Oysha Davlatyorovna	
Boshlang'ich sinflarda arifmetik amallarni o'rgatishning samarali metodlari.....	470
Solijonova Mavluda Zokir qizi	

Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini takomillashtirishning nazariy-metodologik asoslari.....	472
<i>Toxirov Botirjon G'ofurjon o'g'li</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'limda talabalarning harbiy ko'nikmalarini shakllantirishda psixologik omillarning o'rni.....	477
<i>Tursunov Shaxzod Ramazonovich</i>	
Bolalarning jismoniy faolligini oshirish va jismoniy rivojlantirish bo'yicha noan'anaviy jismoniy mashqlarning ahamiyati	480
<i>Xalmatova Nasiba Bozorboyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirish muammolari	485
<i>Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faolligini rivojlantirishda bolalar adabiyotidan foydalanish ..	488
<i>Yuldoshova Mehriniso Ochildiyevna</i>	
Hosila va uning tatbiqlarini o'rgatishda zamonaviy yondashuvlar	491
<i>Absamatov Zuxriddin Axmad o'g'li</i>	
Развитие речи у детей как ключевой фактор формирования личности.....	496
<i>Дустова Дилдора Собиржановна</i>	
Boshlang'ich sinflarda geometrik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi	498
<i>Imamova Nasiba Xurramovna</i>	
Дидактические основы подготовки будущих педагогов к лекционной деятельности.....	501
<i>Нодира Азаматова</i>	

BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI DARSLARIDA IMLO SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA GEYMIFIKATSIYA O'YINI ORQALI SAMARALI TASHKIL ETISH

Mergenbaeva Asiya Erkebaevna

17-sonli umumta'lim maktabi Boshlang'ich ta'lim fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishda geymifikatsiya o'yinlaridan samarali foydalanish masalalari yoritilgan. O'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, dars jarayonini interaktiv va qiziqarli tashkil etish hamda imlo qoidalarini mustahkamlashga qaratilgan metodik va amaliy tavsiyalar tahlil qilingan. Geymifikatsiya texnologiyalari asosida o'quv jarayonini tashkil etish yo'llari, o'yin elementlari orqali ta'lim samaradorligini oshirish usullari ko'rsatib berilgan. Shuningdek, o'quvchilarda xotira, diqqat va e'tibor ko'nikmalarini rivojlantirish hamda imlo qoidalarini tez va mustahkam o'zlashtirishda o'yin metodlarining ahamiyati asoslangan. Natijalar interaktiv o'yin shaklidagi mashg'ulotlar o'quvchilarning darsga qiziqishini oshirishi, faol ishtirokini ta'minlashi va imlo qoidalarini amaliy mashg'ulotlar orqali samarali egallashiga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinf, ona tili, imlo savodxonligi, geymifikatsiya, o'quv jarayoni, interaktiv metod.

Abstract: The issues of effectively using gamification games in primary school mother tongue lessons to improve spelling literacy are examined. Methodological and practical recommendations aimed at increasing students' motivation, organizing lessons in an interactive and engaging way, and reinforcing spelling rules are analyzed. The study outlines ways to structure the learning process based on gamification technologies and demonstrates how game elements can enhance the effectiveness of teaching. In addition, the role of game-based methods in developing students' memory, attention, and concentration, as well as in ensuring faster and more stable acquisition of spelling rules, is substantiated. The findings indicate that interactive game-based activities increase students' interest in lessons, ensure their active participation, and contribute to effective mastery of spelling rules through practice.

Key words: primary school, mother tongue, spelling literacy, gamification, learning process, interactive method.

Аннотация: Рассмотрены вопросы эффективного использования геймификационных игр на уроках родного языка в начальных классах с целью повышения орфографической грамотности. Проанализированы методические и практические рекомендации, направленные на повышение мотивации учащихся, организацию интерактивного и увлекательного учебного процесса, а также закрепление правил правописания. Описаны способы организации обучения на основе технологий геймификации, показана роль игровых элементов в повышении эффективности обучения. Также обосновано значение игровых методов в развитии памяти, внимания и концентрации учащихся, а также в быстром и прочном усвоении орфографических правил. Результаты свидетельствуют о том, что интерактивные игровые занятия повышают интерес учащихся к урокам, активизируют их участие и способствуют эффективному усвоению орфографических навыков на практике.

Ключевые слова: начальная школа, родной язык, орфографическая грамотность, геймификация, учебный процесс, интерактивный метод.

KIRISH

Boshlang'ich sinflarda ona tili darslari o'quvchilarning til, nutq va yozma ko'nikmalarini shakllantirishda asosiy rol o'ynaydi. Shu bilan birga, imlo savodxonligi – o'quvchilarning yozma nutqini to'g'ri va ravon ifodalash, so'zlarni qoidaga muvofiq yozish hamda ularning lug'at boyligini rivojlantirishda eng muhim ko'rsatkich hisoblanadi. Imlo qoidalarini mustahkamlash jarayoni esa nafaqat didaktik metodlar, balki pedagogik innovatsiyalar orqali ham samarali amalga oshirilishi mumkin.

So'nggi yillarda ta'lim tizimida geymifikatsiya texnologiyalari keng qo'llanila boshladi. Geymifikatsiya – o'quv jarayoniga o'yin elementlarini kiritish orqali darsni interaktiv, qiziqarli va motivatsion qilish usuli bo'lib, u o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi hamda bilimlarni mustahkamlashni tezlashtiradi. Boshlang'ich

sinf o'quvchilari, ayniqsa yosh va faol bo'lganligi sababli, an'anaviy dars shakllaridan tez charchashlari mumkin, shu bois o'yin orqali o'quv jarayonini tashkil etish ularning diqqatini jalb qilish va qoidalarni o'zlashtirishga yordam beradi.

Mavzuning dolzarbligi shundan iboratki, imlo savodxonligi nafaqat yozma nutqni rivojlantiradi, balki o'quvchilarda mantiqiy fikrlash, diqqatni jamlash, xotirani mustahkamlash va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bois, pedagoglar uchun boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini interaktiv va samarali tashkil etish masalasi dolzarb hamda zarur hisoblanadi.

Ushbu ishning maqsadi – boshlang'ich sinf o'quvchilarida ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishda geymifikatsiya o'yinlarining samarali metodlarini aniqlash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish. Tadqiqotning vazifalari quyidagilardan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirish masalasi zamonaviy pedagogika va ta'lim sohasida keng o'rganilgan mavzulardan biridir. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, imlo qoidalarini mustahkamlash faqat an'anaviy dars usullari orqali emas, balki interaktiv metodlar, o'yinlar va geymifikatsiya texnologiyalari orqali ham samarali amalga oshirilishi mumkin (Aliyeva, 2021; Karimov, 2022).

Masalan, O'zbekiston ta'lim tizimida olib borilgan tadqiqotlarda boshlang'ich sinf o'quvchilarida imlo qoidalarini o'zlashtirishda o'yin shaklidagi mashg'ulotlar samaradorligi aniqlangan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, o'quvchilar dars davomida o'yin elementlariga jalb qilinganda, ular xotira va diqqatini faol ishlatadi, imlo qoidalarini tezroq o'zlashtiradi va o'zlashtirilgan bilimlarni amaliy mashg'ulotlarda qo'llashga harakat qiladi (Saidova, 2020; Toshpo'latov, 2021).

Shuningdek, xalqaro adabiyotlarda ham bu jarayon samaradorligi tasdiqlangan. Masalan, gamifikatsiya ta'lim texnologiyalari bo'yicha J. Kapp (Kapp, 2012) o'quv jarayoniga o'yin elementlarini kiritish orqali o'quvchilar motivatsiyasini oshirish, xotira va diqqatni kuchaytirish hamda qoidalarni tezroq o'zlashtirish mumkinligini ta'kidlaydi. Shu bilan birga, o'yinlar yordamida o'quvchilarda ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalari ham rivojlanadi.

O'zbek adabiy va ilmiy manbalarida ham boshlang'ich sinf o'quvchilarining imlo savodxonligini oshirish masalasi ko'p tahlil qilingan. Masalan, Qodirova (2020) o'z ishida o'quvchilarda imlo qoidalarini o'rgatishda rol o'yinlari va viktorinalar samaradorligini yoritadi, Shomurodov (2021) esa darslarda interaktiv o'yin platformalari orqali imlo mashqlarini tashkil etish tajribasini tahlil qiladi ^[1].

Bundan tashqari, tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilar o'yin jarayonida xatolarini o'zlari aniqlashga harakat qiladi, bu esa o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi va mustaqil o'qishga rag'bat beradi. Shu sababli geymifikatsiya o'yinlarini dars jarayoniga kiritish nafaqat bilimlarni mustahkamlash, balki pedagogik jarayonda motivatsiya, ijodkorlik va e'tiborni oshirish vositasi sifatida ham qaraladi (Karimova, 2022).

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, geymifikatsiya elementlari – ball tizimi, darajalar, mini-viktorinalar, tanlovlar va interaktiv topshiriqlar orqali o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi hamda imlo qoidalarini mustahkamlash jarayonini qiziqarli qiladi. Shu bilan birga, pedagoglar uchun metodik tavsiyalar ishlab chiqish imkonini yaratadi, masalan: darsni kichik bosqichlarga bo'lish, o'quvchilarga tanlovlar berish, xatolarni konstruktiv tarzda ko'rsatish va rag'batlantirish.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda sifat va miqdoriy metodlar uyg'unligi qo'llanildi. Tadqiqot bosqichlari quyidagicha tashkil etildi:

- 1. Nazariy tahlil:** boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishga oid ilmiy va adabiy manbalar o'rganildi.
- 2. Amaliy eksperiment:** geymifikatsiya o'yinlari asosida darslar tashkil etildi. O'quvchilar guruhlarga bo'lingan holda viktorina, mini-rolli o'yinlar va interaktiv mashqlar orqali imlo qoidalarini mustahkamlashdi.
- 3. Natijalarni kuzatish va tahlil:** o'quvchilarning imlo qoidalarini o'zlashtirish darajasi, diqqat va xotira ko'nikmalari hamda darsga bo'lgan qiziqishi baholandi.
- 4. Amaliy tavsiyalar ishlab chiqish:** dars jarayonini yanada samarali qilish uchun metodik tavsiyalar ishlab chiqildi.

Quyidagi jadvalda tadqiqot metodikasi amaliy va badiiy tarzda tahlil qilinib, boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishda geymifikatsiya o'yinlarining samarali tashkil etilishi ko'rsatildi ^[2].

1-jadval: Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishda geymifikatsiya asosidagi tadqiqot metodikasi bosqichlari va kutilayotgan natijalar

Bosqich	Amalga oshirish usuli	Adabiy va badiiy tavsif	Kutilayotgan natija
Nazariy tahlil	Ilmiy maqolalar, metodik qo'llanmalar, o'quv dasturlarini o'rganish	Masalan, Aliyeva (2021) va Qodirova (2020) ishlari asosida o'quvchilarni interaktiv o'yinlar bilan jalb qilish tavsiyalari	O'quv jarayoni uchun nazariy asosni shakllantirish
O'yinli mashg'ulotlar	Viktorinlar, mini-rolli o'yinlar, ball tizimi, tanlovlar	Shomurodov (2021) misolida: "Har to'g'ri javob ball olib, guruhga qo'shilgan bonuslar bilan rag'batlantiriladi"	O'quvchilarning imlo qoidalarini mustahkamlashi, diqqat va xotirasi rivojlanishi
Kuzatish va baholash	Guruh ichida faoliyatni kuzatish, xatolarni tahlil qilish, o'quvchilar fikrini so'rash	Maqolalarda aytilganidek, o'quvchi o'yin jarayonida o'z xatosini tushunib, tuzatishga harakat qiladi	Mustaqil o'qish va o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini rivojlantirish
Amaliy tavsiyalar	Darsni kichik bosqichlarga bo'lish, interaktiv mashqlarni rejalashtirish, rag'bat tizimi yaratish	Karimova (2022) tavsiyasida: "O'quvchilarning ijodiy yondashuvi o'yin orqali rivojlanadi"	Dars jarayonini yanada qiziqarli, samarali va motivatsion qilish

TAHLIL VA NATIJALAR

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ona tili darslarida imlo savodxonligini shakllantirishda geymifikatsiya o'yinlari juda samarali vosita hisoblanadi. Geymifikatsiya – o'quv jarayoniga o'yin elementlarini kiritish orqali darsni interaktiv, qiziqarli va motivatsion qilish usuli bo'lib, u o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi.

Imlo viktorinasi "To'g'ri yoki noto'g'ri?" o'yinida o'quvchilarga turli so'zlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. Har bir kartochkada so'zning to'g'ri yoki noto'g'ri yozilishi ko'rsatilgan bo'ladi va o'quvchilardan "Bu so'z to'g'rimi yoki noto'g'rimi?" deb so'raladi. O'quvchilar so'zlarni o'qib, ular qoidaga muvofiq yozilganligini tekshiradilar. To'g'ri javob bergan o'quvchi ball oladi. Noto'g'ri javob bergan o'quvchiga yordamchi savollar beriladi yoki guruhdagi boshqa o'quvchilar bilan muhokama qilinadi. Masalan, kartochkada "kitob" so'zi yozilgan bo'lsa, o'quvchi so'zning imlosi to'g'ri ekanligini belgilaydi va ball oladi. Agar "kitob" so'zi "kytob" shaklida yozilgan bo'lsa, o'quvchi noto'g'ri deb javob beradi va to'g'ri yozilishi bilan tanishadi. Natijada o'quvchilar nafaqat imlo qoidalarini mustahkam o'zlashtiradi, balki diqqat, xotira va tezkor fikrlash ko'nikmalari ham rivojlanadi.

"So'zlar shahridagi sayohat" o'yinida sinf bo'ylab har bir stol yoki hudud bir "shahar" sifatida belgilanadi. Har bir shaharda o'quvchilarni turli imlo mashqlari kutadi. Har bir "shahar"da mini-viktorinalar, jummalarni to'ldirish, xatolarni topish va to'g'rilash mashqlari bo'ladi. O'quvchilar guruhlar bilan harakat qilib, har bir shaharda topshiriqlarni bajaradilar. To'g'ri javoblar uchun "shahar pulchasi" yoki ball beriladi. Masalan, bir shaharda o'quvchilarga "Kitob ... stol ustida yotibdi" jumlasidagi bo'sh joyini to'ldirish vazifasi beriladi. O'quvchilar "Kitob stolda yotibdi" deb to'g'ri so'zni tanlaydilar va ball oladilar [3]. Natijada o'yin orqali o'quvchilar imlo qoidalarini amaliyotda qo'llashni o'rganadi, dars jarayoniga qiziqish ortadi va guruhda ishlash ko'nikmalari rivojlanadi.

"So'zlar qatori" o'yinida o'quvchilar satr bo'yicha turadilar va ularga turli so'zlar beriladi. Vazifa – har bir o'quvchi o'z navbatida so'zni to'g'ri yozadi va keyingi o'quvchiga uzatadi. O'quvchilar navbat bilan so'zlarni o'qib, imlosini tekshiradilar. Noto'g'ri yozilgan so'zni boshqa o'quvchi tuzatadi va to'g'ri shaklini aytadi. Har bir to'g'ri javob ballga olib keladi. Masalan, "daraxt" so'zi navbatdagi o'quvchiga beriladi. Birinchi o'quvchi "daraxt" so'zini to'g'ri yozadi, ikkinchi o'quvchi so'zni o'qib, to'g'riligini tasdiqlaydi, agar xato bo'lsa, tuzatadi. Natijada bu o'yin diqqatni kuchaytiradi, xotirani rivojlantiradi, o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undaydi va imlo qoidalarini amaliy mashqlar orqali mustahkamlaydi.

"So'zlar ombori" o'yinida sinfda bir "so'zlar ombori" yaratiladi. Har bir o'quvchi o'z so'zini qo'shadi va boshqalar tomonidan tekshiriladi. Har bir o'quvchi so'zni yozadi va uning imlosi to'g'riligini boshqa o'quvchilar tekshiradi. To'g'ri yozilgan so'zlar "ombor"ga qo'shiladi va ball tizimida hisobga olinadi. Noto'g'ri yozilgan so'zlar tahlil qilinadi va xatolarni aniqlash mashqi qilinadi. Masalan, "maktab" so'zi noto'g'ri yozilgan bo'lsa – "makba", guruh o'quvchilari xatoni topadi va to'g'ri shaklini belgilaydi. Natijada o'quvchilar imlo qoidalarini mustahkamlash bilan birga, xatolarni tan olish va tuzatish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

"Top so'zni" o'yinida o'quvchilarga bo'sh joyli jumalar beriladi va ular to'g'ri so'zni topib, yozishlari kerak. Har bir jumla konteksti asosida to'g'ri so'zni topishga yo'naltiriladi. O'quvchilar variantlardan birini tanlaydi va so'zning imlosini tekshiradi. Masalan, "Kitobni ... stol ustiga qo'ydim" jumlasida bo'sh joyga o'quvchi "stolga" so'zini yozadi. To'g'ri javob ball oladi. Natijada bu o'yin kontekst asosida imlo qoidalarini o'rganishga yordam beradi, o'quvchilarda mustaqil fikrlash va aniqlik ko'nikmalarini rivojlantiradi.

“Xatolikni top” o‘yinida o‘quvchilarga xato bilan yozilgan jumlar beriladi. Vazifa – xatolarni topish va to‘g‘rilash. O‘quvchilar jummalarni o‘qib, xatolarni ajratib ko‘rsatadi. Har bir to‘g‘rilangan xato ballga olib keladi. Guruhda muhokama qilish orqali o‘quvchilar xatolarni tushunadi. Masalan, “Qiz bola bog‘da o‘ynaydi” jumlasini “Qiz bola bogda oynaydi” shaklida xato bilan beriladi. O‘quvchilar “bog‘da” va “o‘ynaydi” so‘zlarini to‘g‘rilaydi va ball oladi. Natijada o‘yin orqali xatolarni aniqlash va to‘g‘rilash ko‘nikmalari rivojlantiriladi, imlo qoidalarini mustahkamlanadi va dars jarayoni qiziqarli bo‘ladi.

Boshlang‘ich sinflarda ona tili darslarida geymifikatsiya o‘yinlari imlo savodxonligini oshirishda samarali vosita hisoblanadi. Har bir o‘yin turli ko‘nikmalarni rivojlantiradi: xotira, diqqat, tezkor fikrlash, ijodiy yondashuv, mustaqil nazorat va guruhda ishlash. Shu bilan birga, o‘yinlar darsni interaktiv, qiziqarli va motivatsion qiladi, o‘quvchilarning bilimlarni tez va mustahkam o‘zlashtirishiga xizmat qiladi.

Boshlang‘ich sinflarda ona tili darslarida chet el so‘zlarini tahlil qilish ham muhim masala hisoblanadi. Chet el so‘zlari o‘quvchilarning lug‘at boyligini oshiradi, tilni rivojlantiradi va darslarni interaktiv qiladi. Shu bilan birga, ularni to‘g‘ri tushunish, talaffuz qilish va imlosini o‘rganish muhim ahamiyatga ega ^[4]. Masalan, “kompyuter” so‘zi ingliz tilidan kirib kelgan bo‘lib, hisoblash yoki ma‘lumotlarni qayta ishlash vositasi ma‘nosini bildiradi. Ona tili darslarida bu so‘z yordamida o‘quvchilarga matn yozish, rasm chizish va boshqa amaliy mashqlar beriladi. O‘quvchilar so‘zni to‘g‘ri yozishni o‘rganadi, talaffuz qiladi va nutq kontekstida ishlatadi. Bu darslarni qiziqarli va interaktiv qiladi.

“Internet” so‘zi global axborot tarmog‘i ma‘nosini bildiradi. O‘quvchilar jumlar tuzadi, so‘zning imlosini tekshiradi va kontekstda ishlatadi. Masalan, “Internet orqali ma‘lumot izlayman” yoki “Internetda video ko‘rish mumkin” kabi mashqlar beriladi. Bu so‘z o‘quvchilarda texnologiyaga qiziqish uyg‘otadi va nutq boyligini oshiradi. “Robot” so‘zi mexanik yoki dasturlangan qurilma ma‘nosini bildiradi. Ona tili darslarida o‘quvchilar robotlar haqida jumlar tuzadi va ularni amaliy mashqlarda ishlatadi. Misol uchun, “Robot kitoblarni tashiydi” yoki “Robot darslarni interaktiv qiladi” jumlarini yozish orqali o‘quvchilar imlo qoidalarini mustahkamlaydi va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi. “Telefon” so‘zi ingliz tilidan kirib kelgan aloqa vositasini bildiradi. Darslarda o‘quvchilar jummalarni yaratadi, masalan, “Telefon orqali do‘stim bilan gaplashdim” yoki “Telefonni qanday ishlatishni o‘rganamiz”. Bu mashqlar orqali so‘zning imlosi va talaffuzi o‘rganiladi, nutq kontekstida qo‘llanadi va darslar amaliy bo‘ladi.

“Video” so‘zi harakatlanuvchi tasvirni bildiradi. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari videolarni ko‘rib, ulardan hikoya tuzadi, yangi so‘zlarni o‘rganadi va imlo mashqlarini bajaradi. Masalan, “Video ko‘rib, hikoya yozamiz” jumlasini orqali o‘quvchilar so‘zning amaliy ishlatilishini o‘rganadi. “Laptop” so‘zi ko‘chma kompyuter ma‘nosini bildiradi. Darslarda o‘quvchilar laptop yordamida matn yozish, rasm chizish va mini-interaktiv mashqlar bajaradi. Masalan, “Laptopda matn yozamiz” yoki “Laptop yordamida rasm chizamiz” jumalari amaliy mashqlar sifatida ishlatiladi. “Internet sayt” so‘zi internetdagi sahifa yoki portal ma‘nosini bildiradi. O‘quvchilar internet saytlarida yangi so‘zlarni o‘rganadi, hikoya yozadi va imlo mashqlarini bajaradi. Misol: “Internet sayt orqali yangi so‘zlarni o‘rganamiz” yoki “Saytda hikoya yozamiz”. Bu mashqlar darslarni interaktiv qiladi va o‘quvchilarning nutqini boyitadi ^[5].

Umuman olganda, boshlang‘ich sinflarda ona tili darslariga kirib kelgan chet el so‘zlarini tahlil qilish va ularni amaliy mashqlarda ishlatish o‘quvchilarning imlo savodxonligini oshirish, lug‘at boyligini rivojlantirish, nutq madaniyatini shakllantirish va darslarni qiziqarli qilish imkonini beradi. Har bir so‘z o‘quvchilar uchun yangi mavzu, yangi kontekst va yangi imkoniyatlar yaratadi. Shu bilan birga, so‘zning talaffuzi, imlosi va kontekstdagi ishlatilishi ustida muntazam mashqlar o‘quvchilarni mustaqil fikrlashga va imlo qoidalarini chuqur o‘zlashtirishga rag‘batlantiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Boshlang‘ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini shakllantirish va mustahkamlash jarayoni o‘quvchilarning til, nutq va yozma ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotlar va amaliy tajribalar shuni ko‘rsatadiki, an‘anaviy dars metodlari bilan bir qatorda geymifikatsiya o‘yinlaridan foydalanish o‘quvchilarning bilim olish jarayonini samarali va qiziqarli qiladi.

Geymifikatsiya o‘yinlari darsni interaktiv shaklga olib keladi, o‘quvchilarda diqqat, xotira, tezkor fikrlash va ijodiy yondashuv ko‘nikmalarini rivojlantiradi. O‘quvchilar o‘yin orqali imlo qoidalarini mustahkamlaydi, xatolarni aniqlash va tuzatish ko‘nikmalarini rivojlantiradi, mustaqil fikrlashga o‘rganadi va guruhda hamkorlikda ishlashni o‘zlashtiradi.

Amaliy misollar va dars tajribalari shuni ko‘rsatadiki, viktorinalar, rolli o‘yinlar, “so‘zlar qatori”, “so‘zlar ombori”, “top so‘z” va “xatolikni topish” kabi geymifikatsiya elementlari o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshiradi va bilimlarni tezroq hamda samarali o‘zlashtirishga yordam beradi. Shu bilan birga, o‘yinlar o‘quvchilarni rag‘batlantiradi, ularning ijtimoiy va muloqot ko‘nikmalarini rivojlantiradi hamda dars jarayonini motivatsion qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, geymifikatsiya o'yinlarini ona tili darslarida qo'llash nafaqat imlo savodxonligini oshirishga xizmat qiladi, balki o'quvchilarda tilga bo'lgan qiziqish, mustaqil o'qish, ijodiy fikrlash va diqqatni rivojlantirishga ham yordam beradi. Shu sababli pedagoglar boshlang'ich sinflarda darslarni rejalashtirishda geymifikatsiya elementlarini muntazam va tizimli ravishda qo'llashlari lozim.

Umuman olganda, geymifikatsiya o'yinlari boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ona tili darslarida bilimlarni mustahkamlash, qoidalarni o'zlashtirish va darsni qiziqarli qilishning samarali va innovatsion vositasi hisoblanadi. Bu metodik yondashuv pedagogik jarayonda yangi imkoniyatlar yaratadi va darslarning sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Aliyeva, D. Boshlang'ich sinflarda imlo qoidalarini o'rgatish metodikasi. Toshkent: O'zbekiston pedagogika universiteti nashriyoti, 2021.
2. Karimov, S. Ona tili darslarida interaktiv metodlar va o'yin texnologiyalari. Toshkent: Ta'lim nashriyoti, 2022.
3. Qodirova, N. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida imlo savodxonligini oshirishda rol o'yinlarining samaradorligi. Toshkent: "Ilm-fan va ta'lim" jurnali, 2020.
4. Shomurodov, R. Geymifikatsiya texnologiyalari yordamida ona tili darslarini samarali tashkil etish. Toshkent: Pedagogik tadqiqotlar jurnali, 2021.
5. Karimova, M. O'quvchilarda yozma nutq va imlo ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi. Toshkent: "Ta'lim va innovatsiya" nashriyoti, 2022.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.